

SUSTUKÇA...

Doğın Alpaslan Demir

demir.dr@gmail.com

Giordano Bruno ve Şebnem Korur Fincancı için...

Giordano Bruno adını ilk defa duyuyorsanız fena, Atilla İlhan'ın hışmından kurtulamazsınız. Korkarım öbür taraftan bile gelir ve 5 Mayıs 1978 tarihli yazısında olduğu gibi gözlerini üzerinize diker ve *"Sahi siz de bilmiyor musunuz? Hayret! Oysa en az Gallileo Galilei kadar ünlüdür"* derdi.

Bruno'yu 1600 yılının soğuk bir 17 Şubat günü Roma'da Campo dei Fiori meydanında diri diri yaktılar. Yakmadan önce dilini kestiler. Bugün aynı meydanda Bruno'nun heybetli bir heykeli bulunuyor, elinde bir kitapla yüzü Vatikan'a dönük bir heykel. Bruno yedi yıl boyunca Engizisyon zindanlarında sorgulandı, kara cüppeli pederler tüm düşündüklerini ve yazdıklarını inkâr etmesini istediler. Nasıl ki Galileo “dünya dönmüyor” diyerek ölümden kurtulup ömrü boyunca ev hapsine mahkûmiyeti kabul ettiyse, o da diri diri yakılmaktan kurtulabilirdi. Meydan boşken atıp tutmak kolaydır, meydanda odun ateşi yanarken şunları söylemek her babayiğidin harcı olmasa gerek.

“Ne gördüğüm gerçeği gizlerim, ne de onu apaçık söylemekten korkarım. Bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorlukla karşılaştım. Cehaletin babaları olan resmi akademisyenlerin yanı sıra kalın kafalı çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım.”

Bruno din adamı olmak için yetiştirilmişti, 16 yaşından itibaren manastırda yoğun bir din eğitimi aldı. 24 yaşında papaz oldu. Bruno okuyor, düşünüyor ve sorguluyordu. Antikçağ filozoflarını okuduğu gibi Kopernik'i de okumuştı. Bunun anlamı, kilisenin yasaklarına kafa tutmaktı, hatta kafa atmak. Öğrendiği, farkında olduğu her bilginin ona sorumluluk yüklediği kanaatindeydi. Bildiklerini, sorguladıklarını söylemekten çekinmiyordu.

“Tanrı, iradesini egemen kılmak için yeryüzündeki iyi insanları kullanır; yeryüzündeki kötü insanlar ise kendi iradelerini egemen kılmak için Tanrı’yı kullanırlar.”

Bruno giderek kiliseyi hatta dini eleştirmeye başladı. Kilise’nin sıkı sıkıya sarıldığı, Aristo etiketli “Dünya merkezli evren” yerine Kopernik’in ileri sürdüğü, Dünya’nın Güneş çevresinde döndüğü fikrini savundu. Kilise’nin dogmalarını yerle bir etmişti. Şu sözler Einstein’a değil Bruno’ya aittir.

“Bu evrende hiçbir şey yoktan var olmaz ve yok olmaz. Uzayda mutlak konum yoktur, her cismin yeri ötekilere göreli (relative) dir. Her şey hareket halindedir. Gözlemci kendisini merkezde görür.”

Zavallı kilise, nasıl kabul edebilir bunları. Kabul etse, Kutsal Kitabın, dini dogmaların sorgulanmasına izin vermek zorunda kalır. İnandığı dini sorgulayan insanoğlu, biat ve tevekkül ettiği iktidar ve güç ilişkilerine de başkaldırır, dünyanın düzeni bozulur, hatta “Allah korusun”, maazallah devrim olur.

Bugünün din adamları bile zor hazmeder, çünkü Bruno, *“Hristiyanlık tümüyle akıl dışıdır (irrational), bilimsel dayanaktan yoksundur.”* demiştir.

Bruno 52 yaşında yakılarak öldürüldü. 7 yıl engizisyon zindanlarında sorgulandı. Sorgulanmasına ve yargılanmasına ilişkin belgelerin çoğuna ulaşılamıyor, ya imha edildiler ya da Vatikan'ın karanlık arşivlerinde “çok gizli” mührüyle saklanmış bulunuyor. Vatikan kendini aklamak için, Bruno'nun görüşleri nedeniyle değil, Osmanlı Sultanı'nın ajanı olduğu için idam edildiğini iddia etmekten bile çekinmemiştir.

400 küsur yıl önceki bu öykü size tanıdık geliyor mu? Peki!

Şebnem Korur Fincancı'nın adını duyup duymadığınızı sormayacağım, ama emin olabilirsiniz, Tuğçe Kazaz veya Fatih Terim'den çok daha önemli bir kişilik. O bir bilim kadını, adli tıp

alanında uzmanlaşmış bir tıp profesörü. Adli tıbbın çalışma alanı nedir, ölüm ve/veya travma sonrası bulguları incelemek. Bu alanda çalışan bir bilim insanı, istesin istemesin işkence ile karşılaşır. Fincancı, işkencenin ülkemizde yaygın olarak kullanıldığını, yetkililerin üstünü örttüğünü, göz yumduğunu bilimsel kanıtlarla tespit etti. İşkencenin saptanması ve rehabilitasyonu alanlarında, dünyaca tanınmış bir uzman olarak kabul ediliyor.

Birleşmiş Milletler tarafından işkencenin saptanmasında uluslararası standart kılavuz olarak kabul edilen İstanbul Protokolü belgesinin oluşturucularından ve eğitmenlerinden.

Şebnem Korur Fincancı birçok hekime protokolün uygulanması, işkencenin saptanması konusunda eğitimler verdi.

İşkence, kuşkusuz en ağır insan hakları ihlallerinden biridir. Şebnem Korur Fincancı, sahip olduğu bilimsel bulgulara dayanarak işkenceyle mücadele edebileceği en önemli kurumlardan birinin, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın Genel Başkanı oldu. Frankfurt Okulu'nun ünlü filozoflarından Adorno sanki Bruno ve Fincancı için söylemiş:

“Bilim itaatsiz insanlara ihtiyaç duyar.”

Şebnem Okur Fincancı 20 Haziran 2016 günü terör örgütü propagandası yapmak suçuyla tutuklandı. Hatırlarsanız, Giordano Bruno da Osmanlı İmparatorluğu lehine ajanlık yaptığı iddiası ile diri diri yakılmıştı.

1600 yılı 17 Şubat günü Bruno'nun diri diri yakılışını izleyenler susmadı, susmadığı için Avrupa'yı Aydınlanma Çağı'na taşıdılar. Bizim şimdiki halimizin Giordano Bruno'nun yanışını izleyenlerden farkı yok, biliyoruz, bildiğimiz için sorumluyuz. Çünkü sustukça...

Bu yazı kaynak göstermek şartı ile kısmen veya tamamen kullanılabilir.

21 Haziran 2016 günü Toplumsal Dergi'de yayınlanmıştır.

www.toplumsol.org

KAYNAKLAR

- 1- Nejat Kutup, Düşünce Özgürlüğünün İlk Havarisi: Giordano Bruno, apelasyon.com, Temmuz 2014.
- 2-Celal Üster, “Beni ölüme yollarken siz benden daha çok korkuyorsunuz”, insanokur.org, Nisan 2014.
- 3-İsmail Hakkı Altuntaş, Giordano Bruno, <https://ismailhakkialtuntas.com>, Şubat 2013.
- 4- Nilgün Cerrahoğlu, Giordano Bruno’yu Yakan Zihniyet, Cumhuriyet Gazetesi, Şubat 2013.
- 5- Prof. Dr. Timur Karaçay, Brunolar Yanmasın!, Cumhuriyet Bilim Teknoloji Dergisi, 16 temmuz 2010.
- 6- <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/114224-insan-haklari-vakfi-nda-yeni-baskan-sebnem-korur-fincanci>